

Poznámky ediční

Passionál

Stč. Passionál se dochoval v rkpech: Mus. III D 44 (t. zv. Pass. Musejní – ukázky paleograficky otiskovány v LF, přehled otištěných částí v LF 14, 1887, 261); Mus. III D 45 (z. r. 1379); NUK XVII C 52 (z. r. 1395); NUK XVII D 8 (z. r. 1476); dále ve zlomech v četných jiných rkpech: 2 zlomky Kap. Praž. (otištěny ČČM 1882, 517-521), zlomek Pass. hlalohléského (ČČM 56, 1882, 524-527), zlomek Drkolenský (ČČM 62, 1888, 104-105), zlomek Nitranský (ČČM 66, 1892, 305-307).

Ukázky z Passionálu otiskl v novočeské úpravě Jan Vilikovský, *Próza z doby Karla IV.*, Praha 1948³, str. 59-68 (Svatá Markéta, Život sv. Prokopa). Tam i další literatura. K Životu sv. Prokopa srov. i V. Chaloupecký - B. Ryba, *Středověké legendy prokopské*, Praha 1953. O Passionálu a Životu Krista Pána pojednal Vilikovský také v *Písemnictví českého středověku*, Praha 1948, str. 141-160.

Ukázky zde uveřejněné jsou podle rukopisu Mus. III D 45 (A). Varianty z rukopisu téže knihovny III D 44 (B). – Ponechána a upravena jotace ve všech krátkých i dlouhých slabikách.

- Život svatého Eustachie

A, fol. 166b-169b; B, str. 565-571, dosud neotištěno.

10 uzřě] uzrzy A, B - 36 Theospita] h *nadepsáno* A - 47 znamenitě B] znamenity A - 61 římská] rzymka A - 77 ozřě] ozrzy A - 79 běžě] byezy A - 81 nevzbránila B] wzbranyla A - 99 utěšiti B] utye[řyety A - 100 matného B] matureho A - 101 jině B] gyny A - 117 k veliké cti B] s weliku czty A; svú] sřwu A, B

- Život svatého Jiříe

B, str. 224-230, v A není; otištěno ve Výboru I, str. 300-306; opravy podle rkpu NUK XVII C 52, fol. 87b-89b (C) a NUK XVII D 8, fol. 108a-119a (D) a podle Výboru (Výb)

1 syn C, D] *vynech.* v B a ve Výb - 4 ež C] že D, Výb, *vynech.* v B - 17 sě nadál C, D] nadal B, nadál Výb - 22 a se mnú tuto C, D] ař [e mnu to B, a se mnú to Výb (ne mecum pariter moriaris); K nejžto on vecě C, D, Výb] *vynech.* v B - 43 To vida C, D, Výb] *vynech.* v B - 73 sstúpiv] [tupiw B - 94 s sluhami] [luhamy B

- (Život Prokopův)

A, fol. 38b-42a; B, str. 311-318, otištěno v LF 5, 1878, příloha, str. 1-5.

1 Prokop A] procop. czech vrozeni B - 22 s nimižto B] [nymzto A - 31 lodí B] *vynech.* v A - 40 ručestí B] ruczye[řty A - 65 bránieše B] branye [ye A - 67 ho B] to A - 72 někdy B (*připsáno zz, ale jen na vyplnění řádku, ozdoba*) nykdy A - 79 vzchoval A] wychoval (?) B - 99 je A] jeho B - 118 sbořě B] [bozy A (srov. 117) - 121 nešvarného A] nefwarneho B - 143 milosti B] milořtiwie A

Život Krista pána

Život Krista pána je dochován v rkpech: NUK XVII A 9, fol. 1-113; t. XVII D 32, fol. 1a-19b (zlomek); t. XVII H 19, fol. 170b-231a (výňatek); Mus. 1 Ac 71 (zlomek). Z nich otištěno: začátek z XVII D 32 s různocteními z XVII A 9 J. Truhlář LF 11, 1884, 283-292;

zlomek Mus. s paralelním textem z XVII A 9 Ad. Patera, ČČM 59, 1885, 303-311; ukázky podle XVII A 9 J. Vilikovský, Próza z doby Karla IV. 1938¹, 25-35; 1948², 35-48 (v ně. úpravě); tam i literatura.

– O postúpení Ježíšovu do Ejipta

Z rkp NUK XVII A 9, fol. 27a-29b (A). Dosud otištěno jen v ně. úpravě J. Vilikovského, str. 30-31; (1948², 42-44). – Jotace zachovávána a upravována ve všech slabikách dlouhých, v krátkých rovněž všude mimo po *j*.

32 chodec] chodech – 41 poprosěj] prosieše *jiné rkp* – 58 v těch vlastech kraluje] *vynech. v rkp A*

– O světie Trojici

Z rkp NUK v Praze XVII A 9, fol. 111b-113b (A); varianty z rkp Mus. III D 45, fol. 14a-15a (B), dosud neotištěno. – Stejně ediční zásady jako u předchozí ukázky.

2 rozumij] rozumny A – 4 přivození] przirozeny A – 6 kak-li (*podle 7 kterým-li*)] kak A – 10 rozličným] rozlicnych A – 17 takž] kakz A – 21 někdy nevidomě B] *vynech. v A* – 53 ty tváři A] twarzy [ie B – 54 svého A] wšfeho B – 70 Tenžs] Tenz A, Tens B – 71 všemu] wřwem A, B – 74 v skrušení] [krušfen] A

Životy svatých Otců

Vložka českého překladu Životů svatých Otců (autorem latinské předlohy je Petr Damiani). – Podle rkp NUK XVII D 36, fol. 101a-104b (A), varianty z rkp NUK XVII C 16 (B). Vydal E. Smetánka, Životy svatých otcův, Praha 1909; text zde otištěný je na str. 229-233. Srov. také Smetánkovo pojednání ve VKČSN 1904, č. I. – Ukázku ze Životů svatých Otců otiskl v novočeské úpravě J. Vilikovský, Próza z doby Karla IV., Praha 1948², str. 49-58 (Život sv. Simeona). – Jotace zachována a upravována všude v krátkých i dlouhých slabikách.

9 plápolí] plapole A – 10 Ó púště] Opuštij neb opuštie A (*srov. 87 Ó púště A*); rozkoš... milost boží] rozkošs y [ladkošt wnitrznieho okušfenie pro milošt bozij a gfu [swatych myřlij A – 11 horkost] horkoštij A – 31 plovúcie] plucye A, B – 35 kteříž] kteryz A – 43 Eliášuov] Eliazuow A – 51 ... stráž drží] *za tím vynecháno 11 řádků špatného překladu (Smetánka, str. 230, ř. 64-74)* – 54 rosú B] rořnu rořinu A – 61 břieme] brzieme A; mlčeti (*lat. ta-cebit*)] niczieti A – 79 jměli B] miti A – 88 žizn] ziz A, B, zizn D – 99 odplatě] odplati A – 102 tobě] to A

Jmě o svatém Pavle

Text z rkp NUK XVII E 8 (A), fol. 18a-20b, opravy z poněkud obměněného zpracování v rkp NUK XVII E 10, str. 231-234 (B – odtud vzat nadpis); nepatrný zlomek v t. zv. zlomku Dlabáčově (Strahov B. Nro 3 č. 5); vydal Ad. Patera, ČČM 63, 1889, 445-451. Ukázka u J. Vilikovského, Próza z doby Karla IV., Praha 1948², 202-205; tam i literatura. – Jotace zachována a upravována jen v dlouhých slabikách.

4 vzdvižen] wz[dwyzen A – 7 klokoče B] klokocyegy A; vzvřiechu] wzrzyechu A (*exastabant*) – 8 Cochitus B *podle lat.*] coithus A – 11 prameny A] plameny B – 13 sáziechu] zazyechu A – 29 Anjel jemu odpovědě B] *vynech. v A* – 30 nemóž B] *vynech. v A* – 32 krvi] *v A omylem dvakrát* – 42 nedrželi] nedryzely A – 49 kád Pat] Kak A – 56 Pavel Pat] *vynech. v A* – 58 ežs] ez A, procz gý B

oltarzem w geho swatu twarz
mile hledasse widucz au na ol
tarzi sedij. a na svu matku y
na ti gesto przed oltarzem
stachu o swytmu twarzij hle
dy. **S**acym knizeze przyzwa
ny a tu podle obyczey z ako
na starcho iako chudcho czlo
wieka dieye swzie officiu pie
ty penyez wyplaceno. **A**wtuz
hadymu matka bozie przistu
pywsi spalnou myslu dietacho
s oltarze swycausi dwa pta
ku holicie neb holuby ac sw
ateho oryepa wzemsi ualoz
nye poklekali. a cz swagi swie
tye kuebeshiom wywedli we
ae. **P**rzygny milostni hol
podpne tuto officiu. gyz to to
bie toto male dietacho nasse
tvozy mily syn dnes naypr
we officiuze. **A** kdyz ona
to klerczet nabozyymu s d
cem miluwielle. tonda to swa
te dietacho iezul swagi vu
czicze kshyma vshyma przy
chily w o cz kuebeshiom wy
wedl. a kahrkolu gessene no
miluwl. ucb gen cz tuzidac
ty dny w starz byl. w slak tu

rucziciana placzka do say
matce pomohl na oltarz offic
w wacy. **O**tom tu officiu do
spiewse matka bozie a swati
oryep s dietachem y geruzalema
wylsi ylli kshvietre atzucie
ialz gest byla matka bozie.
xamythla prwe uezby xtoho
kuagie wylsa aby swate atz
liceti nawstzewila a swateho
jana krtzicze syna geggie o
hledala. **A** kdyz tam kshvietre
atzucie matka bozie przistla
welny se myle vyzriele. vte
sem sobie hod vczynle. awta
swatu dietachu welike vnesle
nye gmele. **T**u se take we d
wie swate dietacie iezul a
swati jan myle se vyzriele
a dywymy cymem swaci jan
kahrkolu mlade dietie gla.
porcetnye se kgeruzlowi. ia
ko kshwemu hospodie gmye
griele. **D** postupecny iezulowu
P **O**tom przie to Egipta.
bywsi matka bozie v
swate atzliceti nyekahko dny
od tad se s dietachem a swa
tyu oryepem ponzdwihsle
to niesta uazawcha se wia



50. *Bitevní scéna z bible krále Václava IV.*
(konec 14. stol. — Národní knihovna, Vídeň)

Podle rkpú knihovny pražských františkánů (ve správě NK) A F 3, fol. 248b-251b (A); vydal Fr. X. Prusík, Krok 1, 1887, 321-327. Z jiných rkpů (Mus. III H 29, NUK XVII B 15 a XVII E 10) A. J. Vrtátko, ČČM 36, 1862, 66-73 (Vrt); v novějšej úpravě J. Vilikovský, Próza z doby Karla IV., Praha 1948², 27-34. – Jotace zachována jen v dlouhých slabikách. Ojedinelé *Josef* nahrazeno většinou *Josef*.

2 jichž A] kterážto Vrt; knieže A] knieže panoší Vrt – 3 před faraona v A škrtnuto puty; Aseneth Vrt] Afenech A (tak běžně i dále) – 8 podlažený Vrt] podlaženým A – 9 bohové A] bohové egyptští Vrt – 12 panen Vrt] pāny A – 16 purpurú Vrt] purpuri A; kamením A] není ve Vrt – 24 před do domu škrtnuto v A k niemu, ve Vrt není – 29 vezechu Vrt] vynech. v A – 38 Nevědiech Vrt] Nevědiechu A

42 jiné A] jiné, kterážto Vrt; k němu Vrt] k nie A – 43 metáše Vrt] metaše A – 47 sestru Vrt] (rov. 49)] zenu A (lat. předlohy mají uxorem nebo sororem) – 54 ženu Vrt] zenie A – 55 ženu Vrt] žena A; jie Vrt] vynech. v A – 55-56 jie chléb z osudie poškvrněného Prusík] jie chléb a pie kalich s osobú poškvrněnú Vrt, jie chléb z osoby poškvrněného A (chybně) – 59-60 a želela... modlila] a činila jest pokánie ot bohův, kterážto ctila Vrt – 65 vymietala podle 64] vymietala A – 66 na pavlači A] Vrt var.: na paláci, na podlaze, nad pavlači – 70 nad hlavú Vrt] na hlavie A – 73 knieže domu A] kněz domu Vrt – 73-74 na nohách tvých Vrt] vynech. v A – 78 posilniv A] posiliv Vrt; pozdvih Vrt] pozdvihl A, -l škrtnuto – 83 zamazáno A] smazáno Vrt – 90-91 aniž na člověka... pověděti A] aniž příslušie člověku smrtedlnému slyšeti nebo praviti jich Vrt – 92-93 před očima tvýma A] v oči tvú Vrt – 101 rozomóm Vrt] rozomem A, nad rozumností NUK XVII B 15 – 104 z rosy róží NUK XVII B 15] z úst róží (přepsáno z roze) A, lat.: de rore rosarum (přeloženo omylem: de ore m. de rore) – 107 nebo pokrm A] není u Vrt – 121 ve Vrt přidáno za plástu: i vstúpil jest oheň z stola – 125 povolati] v A psáno pův. pozech, ale žeh škrtnuto – 129 visel A] vyšel n. šel Vrt – 133 na pavlači A a j.] na paláci Vrt (lat. hypodromi)